

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 19, Mika, Utangulizi na Muundo

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 19, Utangulizi na Muundo wa Mika.

Tumefikia hatua katika utafiti wetu wa manabii wadogo ambapo tutaangalia nabii wa mwisho wa Ashuru.

Kumbuka kwamba katika Kitabu cha Wale 12, muda wa huduma yao unahusisha miaka mitatu hadi 400. Tuna kundi la manabii waliowahudumia watu wa Mungu wakati wa mgogoro wa Ashuru. Tumewaangalia manabii katika ufalme wa Kaskazini, Amosi, Hosea, na Yona.

Pia tuna nabii anayehudumia Yuda wakati huu wa mgogoro pia, akiwaonya kuhusu hukumu itakayokuja juu ya ufalme wa Kusini mikononi mwa Waashuri. Kisha tuna kundi la manabii wa Babeli wakati wa mgogoro wa Babeli, na kisha kundi la manabii ambao Mungu huwainua hata baada ya watu kurudi nchini. Kabla hatujaanza somo letu la Mika, ningependa kuanza na tafakari chache tu za mwisho kuhusu kitabu cha Yona na suala la kitheolojia la kuvutia ambalo hatukuweza kulishughulikia kikamilifu katika kipindi chetu cha mwisho.

Lakini katika Yona, sura ya nne, kumbuka tunayo maana halisi ya kitabu. Ni jinsi Yona anavyoitikia ukombozi wa Mungu dhidi ya Waashuri? Sehemu kubwa ya kitabu ni tofauti kati ya shukrani ya Yona wakati Mungu anapomwoko, ingawa haifai kutokana na kifo na jibu ambalo Yona anatoa wakati Mungu anaokoa mji mzima ambao haustahili wakati unakabiliwa na kifo na uharibifu. Katika Theolojia yake ya hivi karibuni ya Agano la Kale, Dkt. Moberly anazungumzia suala la kwa nini Yona ana tatizo na rehema ya Mungu. Kumbuka katika Yona sura ya nne, mstari wa pili, kwa nini Yona hakutaka kwenda Ninawi? Hii ndiyo sababu niliharakisha kukimbilia Tarshishi, kwa maana nilijua ya kuwa wewe u Mungu mwenye neema na rehema, usiye mwepele wa hasira, umejaa upendo na hughairi maafa.

Yona anampinga Mungu, akiwaonyesha Waninawi rehema na huruma ile ile ambayo amewaonyesha watu wa Israeli. Dkt. Moberly anauliza swali, kwa nini Yona ana tatizo na Mungu kuwaonyesha Waninawi rehema? Labda, tunachokiangalia ni wazo rahisi kwamba Yona ni mbinafsi na anajali tu mahitaji yake mwenyewe. Katika sura hiyo, tunamwona nabii mwenye hasira, mwenye majonzi, na mbinafsi, lakini kwa kweli, suala hilo linaonekana kuwa na kina zaidi ya hapo.

Baadhi ya watu wamebishana, na baadhi ya wanatheolojia wakimtazama Yona wamebishana, kwamba Yona ana tatizo na unabii ambao haujatimizwa au wazo la

unabii wa kimakusudi. Ikiwa Yona ataenda na kutabiri kwamba Ninawi itaharibiwa, basi ikiwa hilo halitatokea, litaharibu wastani wake wa kupiga. Kumbuka kwamba nabii wa kweli wa Mungu alitakiwa kuwa sahihi kila wakati katika mambo aliyotabiri.

Labda Yona anapambana na hali ya unabii isiyotarajiwa. Lakini nadhani hiyo si maelezo mazuri ya hili kwa sababu inaonekana katika Agano la Kale kuna uelewa wa wazo hili kwamba manabii wanatangaza tu kivuli cha mambo yatakayotokea isipokuwa kama kuna aina ya mwitikio kwa unabii ambao Mungu anautafuta. Hata wakati kuna kauli kamili, isiyo na masharti, siku 40 na Ninawi itaharibiwa, inaonekana kuna uelewa wa unabii katika historia yote ya Israeli kwamba ikiwa kuna toba, daima kuna uwezekano wa Mungu kutubu na kutotuma hukumu.

Kwa hivyo, sidhani kama ni kisa cha Yona kuwa mbinafsi tu. Hilo linaweza kuwa sehemu yake. Sidhani kama ni kisa cha Yona akipambana na wazo la unabii wa kimakosa au usiotimizwa au Yona kuitwa nabii wa uongo.

Wengine wamesema kwamba Yona ana tatizo na ukweli kwamba rehema na Mungu kuwaonyesha watu rehema na huruma huishia kuunda msukumo kwa watu kudharau neema ya Mungu na kutoishi maisha ya maadili ambayo wanapaswa kuishi. Ni kama wazo katika Warumi, je, tuendeleo katika dhambi ili neema iwe nyingi? Ikiwa Mungu ni mwenye rehema sana, basi ni motisha gani watu wanayo ya kuishi maisha ya maadili, adabu, na ya haki? Tukitetea rehema, huruma, na neema ya Mungu kupita kiasi, itakuwa ni uharibifu wa athari za maadili. Nabii Malaki atalazimika kushughulikia suala hili katika Malaki sura ya 3, mistari ya 14 hadi 18.

Watu pale, Malaki anapoingiliana nao, kuna faida gani kutenda yaliyo mema au kutenda yaliyo ya haki? Mungu hawalipi watu thawabu kwa msingi wa haki yao au udhalimu wao. Kwa hivyo, je, hilo ndilo tatizo? Hata hivyo, nadhani tunapoangalia sura ya 4 mstari wa 2 wa Yona, suala kubwa linaloonekana kusukuma ajenda hii akilini mwa Yona ni kwamba kuna utata katika kitabu hiki, kama tulivyokwisha kuzungumzia, kati ya rehema ya Mungu na haki ya Mungu. Ikiwa Mungu anawaonyesha rehema Waninawi ambao wamekuwa wakandamizaji wa Waisraeli, watu wa Israeli wanawezaje, na watu wa Mungu wanawezaje kujua kwamba wanaweza kumwamini Mungu ili kurekebisha mambo? Kwa namna fulani, Yona anaibua suala muhimu.

Kaufman anasema Yona hajakasirika na Mungu kwa sababu yeye ni mtu mwenye mawazo finyu bali kwa sababu yeye ni mpigania haki ya Mungu. Sasa kwa kuwa Mungu amewaokoa Waninawi na sasa kwa kuwa Mungu amewaonyesha huruma, watu wa Mungu wanawezaje kujua kwamba wanaweza kuamini haki ya Mungu? Yona pia anajua kwamba anapoenda Ninawi na ikiwa Mungu atawaokoa Waashuri na Waninawi, hii itakuwa na athari kubwa kwa mustakabali wa watu wa Israeli. Ikiwa kitabu cha Yona kitaandikwa na kuunganishwa baada ya wakati wa uhamisho na

kuwekwa katika umbo lake la mwisho baada ya wakati wa uhamisho, wahariri na watu wanaohusika na utunzi wake wa mwisho tayari wanajua kilichotokea.

Kwa hivyo, kuna suala zito la kimaadili linaloibuliwa mwishoni mwa kitabu cha Yona. Yona si nabii mwenye kukereka na mwenye hasira tu, anaibua swali zuri sana. Anaibua swali ambalo lingekuwa zito na muhimu kwetu kulishughulikia katika darasa la maadili au darasa la falsafa au darasa la theolojia.

Kwa kuzingatia hilo, ni jambo la kushangaza kwamba Yona anapozungumzia wasiwasi huu, jinsi anavyoonyeshwa katika kitabu hicho ni kwamba anajali tu mahitaji yake mwenyewe. Ana hasira; analalamika, ni mtoto, na anajali zaidi kuhusu kuchomwa na jua kuliko ustawi na ustawi wa watu 120,000. Ikiwa Yona anazungumzia suala la aina hii zito, kwa nini anaelezewa kwa njia ya kejeli? Nadhani sehemu ya jibu linalotokana na hilo ni kwamba Mungu anataka kumwambia Yona, na hatimaye nadhani kwa wasomaji wa kitabu hicho, kwamba ingawa Yona anazungumzia suala zito, linapokuja suala la rehema ya Mungu, Mungu yuko tayari kuonyesha rehema hata inapomaanisha kwamba kwa muda haki ya Mungu lazima iondolewe.

Ingawa Yona anaibua suala muhimu na swali muhimu, ikilinganishwa na suala la rehema ya Mungu na kujali kwake na kuwajali watu wa Ninawi, wasiwasi huo lazima uchukue nafasi ya pili. Kwa hivyo, matumizi ya mwisho ambayo nadhani tunapaswa kuchukua kutoka kwa kitabu cha Yona ni kwamba kitabu hiki kinapaswa kututia mkazo kwa kina. Ni jambo ambalo tunapaswa kuchukua muda, nadhani, kutafakari tunaposoma, ni kina na upana wa rehema ya Mungu.

Tulipomaliza kipindi kilichopita, tulizungumzia ukweli kwamba kitabu cha Yona kinamalizika kwa swali la balagha. Je, sipaswi kuwa na wasiwasi kuhusu Ninawi? Je, sipaswi kuhurumia mji huu mkubwa ambao una watu zaidi ya 120,000 ndani yake? Yona, kama huwezi hata kujali kuhusu hilo, je, unaweza kuwajali wanyama? Inamalizika kwa swali hili la balagha. Hatupati jibu la Yona.

Je, aliwahi kufikia mtazamo wa Mungu? Lakini jambo muhimu kwa kitabu hiki kama kilivyo katika orodha ni, je, tutafikia mtazamo wa Mungu au tutashiriki mtazamo wa Yona? Kwa hivyo, nataka tu kutukumbusha kwa njia ya mwisho ambayo kitabu hiki kinatuonyesha kina na upana wa rehema ya Mungu. Kinatupa kitu cha kufikiria kuhusu Mungu wa Agano la Kale ambacho ni tofauti sana na jinsi Mungu anavyofikiriwa mara nyingi kama anavyoonyeshwa na kuonyeshwa katika Agano la Kale, hasa katika manabii. Mwandishi anayeitwa Virchel anasema hivi, akifikiria jinsi tunavyotafakari kuhusu maana ya kitabu hicho kwetu.

Yona alijificha kwenye kiti chake chenye kivuli na kumsubiri Mungu aje katika mawazo yake. Mungu bado anasubiri kundi la Yona katika nyumba zao za starehe waje katika mawazo yake. Kwa hivyo, tunaweza kumtazama Yona na kumdhihaki zaidi tunapona jinsi alivyomdhihaki na jinsi alivyoonyesha kwa kejeli.

Yeye ni mpinga nabii. Anaonekana kama mtoto anayetaka kufa kwa sababu Mungu amemwonyesha mtu rehema. Lakini ni kwa njia gani maadili yetu na vipaumbele vyetu labda vinaonyesha aina hiyo hiyo ya ubinafsi? Tumepokea rehema ya Mungu.

Tunapaswa kutaka kuwapa wengine hilo. Tunapomalizia Yona na kufikiria kuhusu upana wa huruma ya Mungu, nataka tujue tu ukweli kwamba nadhani wengi wetu tuna tabia ya kuchora duara kuzunguka watu fulani au makundi ya watu. Tunafikiri kwamba kuna watu walio ndani ya duara ambao wako ndani ya eneo la huruma ya Mungu au huruma yake au watu ambao ni vitu halali vya huruma ya Mungu au huruma yake, lakini huwa tunawaweka watu nje ya hilo.

Kama kulikuwa na mtu yeyote aliyekuwa nje ya mduara, labda walikuwa Waninawi, kwa vurugu zao na mambo waliyowatendea watu wa Israeli. Lakini vipi kuhusu Sauli wa Tarso katika Agano Jipya? Mungu alimwokoza gaidi ambaye alikuwa adui yake mbaya zaidi. Je, tunawaweka nje ya mduara watu ambao ni tofauti nasi ambao tunaamini hawastahili neema ya Mungu? Yona anatuomba tufikirie mambo hayo.

Je, tunaweza kuwaombea kama waumini wanachama wa Al-Qaeda na kumwomba Mungu abadilishe mioyo yao? Wakati Osama bin Laden alipokuwa hai, je, wewe, kama Mkristo, uliwahi kumwomba, na uliomba nini? Je, kuna watu kama wanyanyasaji watoto au wabakaji au watu waliohukumiwa kifo, au watu ambao wana itikadi tofauti za kisiasa ambazo haziendani na Ukristo? Je, tunaamini kwamba watu hao wako nje ya eneo la huruma ya Mungu? Bila shaka Yona alifikiri kwamba Waninawi walikuwa hivyo, na nadhani tuna tabia ya kufanya hivyo pia. Nitafunga na hili. Russell Moore aliandika blogu miaka michache iliyopita na anatumkumbusha nguvu ya neema ya Mungu ya kuwabadilisha watu ambao mara nyingi tunahisi hawabadiliki au labda hawastahili huruma ya Mungu.

Na anasema hivi: kama Wakristo, tunahitaji kutafakari ukweli kwamba Billy Graham anayefuata anaweza kuwa amelewa na kuzimia katika nyumba ya waumini kwa sasa. Jonathan Edwards anayefuata anaweza kuwa anaendesha gari mbele yako akiwa na kibandiko cha Darwin Fish kwenye gari lake. Spurgeon anayefuata anaweza kuwa akitengeneza mabango ya maandamano ya kujivunia ushoga hivi sasa au kuwa mtetezi mwenye bidii wa LGBT.

Mama Teresa anayefuata labda anasimamia kliniki ya utoaji mimba hivi sasa. Mungu ana uwezo wa kubadilisha na kubadilisha. Neema yake, huruma yake, na upendo wake vimetubadilisha, na Mungu anaweza kufanya hivyo hata kwa maadui zake wabaya zaidi au kwa watu ambao, akilini mwetu, wako nje ya mzunguko wa huruma ya Mungu.

Kwa hivyo, napenda kitabu cha Yona kwa jinsi kinavyotukumbusha upana na kina na rehema ya Mungu. Nimepitia hilo maishani mwangu mwenyewe. Ninajua kwamba

Mungu ni Mungu wa msamaha ninapoangalia dhambi yangu mwenyewe na ubinafsi na ufiada wangu mwenyewe.

Na kama Mkristo, kwa kuzingatia ukweli kwamba nimepokea hilo, nataka kuona hilo likishirikiwa na watu wengine. Kwa hivyo hiyo ni matumizi muhimu, nadhani, katika kutafakari kwa kina kitabu cha Yona. Kwa hivyo sasa ningependa kubadilisha gia na ningependa kuanza kutazama mwisho wa manabii wa Ashuru, nabii Mika, ambaye anahudumu katika ufalme wa kusini.

Katika mstari wa ufunguzi wa Mika, tunaona historia na maandishi ya utangulizi yakituambia kuhusu wakati na tarehe ya huduma yake. Na inasema, neno la Bwana lililomjia Mika wa Moreshethi, Mungu anamwita kutoka kijiji hiki kidogo kutoka Moresheth Gathi nje ya Yerusalemu na kumwita awe nabii na msemaji. Tunaona Mungu akiwainua watu hawa kama manabii kutoka kila aina ya asili tofauti.

Hilo ni jambo la kuvutia. Lakini alikuwa nabii katika siku za Yothamu, Ahazi, na Hezekia, wafalme wa Yuda, walioona kuhusu Samaria na Yerusalemu. Kwa hivyo, alikuwa nabii wa ufalme wa kusini wa Yuda wakati wa utawala wa wafalme watatu.

Yothamu, ambaye alitawala kuanzia mwaka 750 au 740 hadi 732. Ahazi, ambaye alitawala kuanzia mwaka 735 hadi 715. Utawala wa baba na wana hawa utaingiliana wakati mwingine hapa.

Kisha kulikuwa na utawala wa Hezekia kuanzia mwaka 715 hadi 686. Kwa hivyo, hiyo inamaanisha kwamba Mika anahudumia Yuda wakati wa mgogoro huu wa Ashuru. Pia inamaanisha kwamba ana fursa ya kuhudumu wakati wa utawala wa mmoja wa wafalme waovu zaidi wa Yuda, Mfalme Ahazi, na pia wakati wa utawala wa mmoja wa wafalme wacha Mungu zaidi wa Yuda, mwanawe Hezekia.

Wakati mwingine, inavutia kuona tofauti kati ya baba na wana katika pande zote mbili katika Agano la Kale. Mika ni mtu wa wakati mmoja na manabii ambao tumewasoma katika ufalme wa kaskazini. Amosi na Hosea wanahubiri kuhusu mgogoro wa Ashuru kwa watu wa kaskazini.

Mika anawahubiria wale walio kusini. Mika ni mtu wa wakati mmoja kusini mwa nabii Isaya. Na huduma zao kwa njia nyingi zinaenda sambamba.

Na tutaangalia baadhi ya njia ambazo huduma zao na jumbe zao zinakamilishana na kufanana. Kwa hivyo, tayari tumeangalia historia ya mgogoro wa Ashuru, na sitapitia yote hayo. Lakini nataka kuzungumzia baadhi ya njia mahususi ambazo mgogoro huu uliathiri ufalme wa kusini wa Yuda na hatimaye jinsi hilo linavyoathiri huduma na ujumbe wa nabii Mika.

Kumbuka kwamba mgogoro wa Ashuru ulianza kwa kasi katika karne ya nane huko Israeli na kuibuka kwa Tiglath-Pileser III. Anakuja kwenye kiti cha enzi mwaka wa 745 KK. Anaifanya Ashuru iwe na nguvu tena kama ufalme.

Anaongeza nguvu za kijeshi, miundo na matamano yao ya kibeberu. Na kwa hivyo ataelekeza mawazo yake kwa Magharibi na kwa mataifa ya Syria-Palestina. Na hasa kwa upande wa Biblia, shauku iko kwenye athari hii kwa Israeli na Yuda.

Kumbuka nukuu ya Paul Gilchrist: ilikuwa ni uasi wa Israeli ambao ulikuwa kichocheo cha ubeberu wa Ashuru. Na kwa hivyo hii inapoanza kuathiri ufalme wa kaskazini, pia itakuwa na athari kwa ufalme wa kusini. Tukio muhimu lililotokea katika miaka ya 734-732 ni tukio linaloitwa Vita vya Siria na Efraimu.

Nataka kuzungumzia hilo kwa ufupi. Wafalme wa Israeli na Siria, ambao walikuwa maadui kwa muda mrefu katika historia yao, wanaangalia mgogoro wa Ashuru, wakiangalia nguvu na uwezo wa jeshi la Tiglath-Pileser. Nao wanafanya uamuzi, na ni jambo linaloeleweka sana kijeshi na kisiasa, kwamba ikiwa wafalme wa Syria na Palestina, au kama watawahi kunusurika mgogoro huu, watahitaji kuungana pamoja na kuunda muungano.

Na kwa hivyo Peka, mfalme wa Israeli, Resini, mfalme wa Washami au wa Dameski, wataunda muungano. Kwa pamoja, watajaribu kuunganisha majeshi yao, rasilimali zao, na jeshi lao pamoja na kuhimili mashambulizi ya Waashuru. Wanapofanya hivyo, wanatambua umuhimu wa pia kujaribu kuwaleta Yuda, ufalme wa kusini wa Yuda, katika muungano huu na mfalme wao na watu wao na rasilimali zao na jeshi lao.

Hata hivyo, Ahazi, wanapomkaribia na kuanza kumshinikiza ajiunge na muungano huu, Ahazi alikuwa mfalme mwovu na asiyemcha Mungu, lakini pia alikuwa na akili ya kutosha kisiasa na kijeshi kujua kwamba muungano huu haungefanya kazi. Ilikuwa kujiua kujiunga na muungano huu, na kwa hivyo alikataa kufanya hivyo. Matokeo yake, muungano wa Shamu na Efraimu, mfalme wa Israeli na mfalme wa Shamu, rasilimali zao, majeshi yao, na mataifa yao ni makubwa zaidi katika Yuda.

Watavamia nchi ya Yuda katika jaribio la kumfanya Ahazi ajiunge na muungano wao. Wakati huu katika ufalme wa Ahazi na katika utawala wake, nabii Isaya ana jukumu muhimu. Wakati mgogoro huu unaendelea na wakati Ahazi anafikiria jinsi tutakavyoweza kustahimili hili na jinsi ninavyoweza kukabiliana na mashambulizi ya majeshi haya mawili na mataifa mawili ambayo ni makubwa kuliko majeshi yangu na rasilimali zangu, yuko nje siku moja akiangalia usambazaji wa maji huko Yerusalemu.

Anajaribu kuchambua chaguzi zote za kisiasa. Isaya anamjia na kumpa ujumbe wa kutia moyo licha ya ukweli kwamba Ahazi amekuwa mfalme huyu asiyemcha Mungu. Anasema, Ahazi, usijali kuhusu muungano.

Msiwajali Peka na Resini; wao ni kama kuni mbili zinazowaka moshi. Mungu yuko karibu kuwazima.

Ukimtumaini, Mungu atakulinda. Mji wa Yerusalemu si wa mfalme wa Israeli, si wa mfalme wa Shamu.

Hawatafanikiwa katika uvamizi huu. Hata hivyo, Ahazi hana uhusiano na Mungu. Hana historia ya kumwamini Mungu au kutembea na Mungu, na anaona haiwezekani kuamini ujumbe huu.

Ninawezaje kumtumaini Mungu tu wakati nina majeshi haya mawili yenye nguvu yanayonishambulia? Kwa hivyo Isaya atachukua hatua zaidi na kufanya jambo ambalo Mungu huwa halifanyii watu binafsi mara nyingi. Anamwambia Ahazi, Ahazi, nitakuambia nini, ikiwa huwezi kuamini ujumbe huu, muombe Mungu, naye Mungu atakupa ishara. Unaweza kuipanua hadi mbinguni.

Unaweza kuifanya iwe kubwa upendavyo. Unaweza kumwomba Mungu aifanye theluji iwe kubwa mwezi Julai. Mungu atakupa ishara ya kuthibitisha na atathibitisha ujumbe huu kwa ajili yako.

Hii ni ofa ya ajabu. Hata hivyo, Ahazi anasema, Sitamwomba Mungu. Sitamjaribu.

Anasikika kama mcha Mungu sana, lakini ukweli ni kwamba hamwamini Mungu. Matokeo yake, Isaya anageuka na kumpa ishara ambayo ni ujumbe huu mchanganyiko wa hukumu na wokovu. Ahazi, badala ya kumtumaini Mungu, anafanya jambo ambalo halimpendezi Bwana.

Badala yake anamsihi mfalme wa Ashuru, Tiglath-Pileseri, aje amsaidie. Kwa hivyo badala ya kujiunga na muungano dhidi ya Ashuru ambao Israeli na mfalme wa Damasko wameanzisha na kuuchochea, badala yake anawasihi Waashuri waje wamsaidie. Mfalme wa Ashuru anafurahi sana kufanya hivyo.

Anapokuja kushughulikia muungano ambao umeundwa na Syria na Israeli, anawashinda kabisa. Damasko kimsingi inaharibiwa. Kwa kweli, kwa miaka kumi ya mwisho ya kuwepo kwao, Israeli inakuwa si zaidi ya taifa lililojitenga ambalo limekusanyika kuzunguka jiji la Samaria.

Kulikuwa na hasara kubwa wakati wa vita hivi vya Washami na Waefraimu vilivyoendelea mwaka wa 734 hadi 732 wakati Shamu na Israeli zilipoivamia Yuda. Kulikuwa na hasara kubwa pande zote mbili. Ahazi alishindwa kumwamini Mungu.

Alikuwa mmoja wa wafalme waovu zaidi wa Yuda, lakini kutokana na ukweli kwamba hakupinga Waashuri, katika hatua hii, Yuda itaokoka. Hata hivyo, kwa sababu ya ukosefu wake wa imani katika Mungu, Yuda sasa imekuwa kibaraka wa Waashuri.

Wako chini ya kidole gumba cha mfalme wa Ashuru na watadhibitiwa na kutawaliwa na kulazimishwa kulipa kodi.

Ahazi alisalimu amri kabisa kwa Waashuri. Alileta aina za ibada za Waashuri ndani ya hekalu la Yerusalemu na alifanya kila kitu kuwaonyesha Waashuri kwamba angekuwa mkataba unaofaa au kibaraka unaofaa. Hangeasi dhidi yao.

Kwa hivyo, Mika anaanza na kutekeleza huduma yake wakati wa utawala wa Yothamu na Ahazi na kuhubiri kuhusu hukumu ya Mungu ambayo Mungu ataleta dhidi ya Yuda wakati huu. Ahazi mwenyewe, kwa njia nyingi, alikuwa sehemu ya tatizo na sehemu ya sababu kwa nini hukumu ya Mungu ingeanguka. Wakati huu, miaka michache baadaye, baada ya muungano wa Shamu na Efraimu na baada ya vita kutokea ndani ya miaka kumi, ufalme wa kaskazini wa Israeli utaanguka.

Samaria inaanguka baada ya kuzingirwa kwa miaka mitatu kati ya 725 na 722. Akiwa nabii kusini, Mika alitabiri kuanguka kwa Samaria na ufalme wa kaskazini. Akizungumzia kuhusu Mungu kushuka kama shujaa, dunia inayeyuka, atamimina ghadhabu yake na hasira yake.

Mika 1 inazungumzia hilo na inasema katika Sura ya 1, mstari wa 5 kwamba haya yote ni kwa ajili ya kosa la Yakobo na kwa ajili ya dhambi za nyumba ya Israeli. Kosa la Yakobo ni nini? Je, si Samaria? Kwa hivyo, Mika, kupitia ufahamu wa kinabii ambao Mungu amempa, anaona kuanguka kwa ufalme wa kaskazini, lakini Mika pia anaonya kuhusu ukweli kwamba kutakuwa na hukumu ambayo itawaangukia Yuda pia. Katika Mika sura ya 1, mstari wa 10 hadi 16, Mika anaionyesha jeshi la Ashuru likipita katika taifa la Yuda na kuwateka na kuwapeleka uhamishoni watu wa Yuda na miji na vijiji vya Yuda.

Kungekuwa na vurugu, vita, uvamizi, na umwagaji damu katika miji hiyo, kama ilivyokuwa kaskazini. Labda ujumbe wake maarufu zaidi wa hukumu kuhusu ukali wa hukumu ambayo Mungu angeileta ni kwamba Mika anatangaza kwamba hukumu hii itakuja katika jiji la Yerusalemu na kwamba jiji la Yerusalemu litaharibiwa na mlima wa hekalu utafanywa kuwa rundo la vifusi. Anasema hivi katika sura ya 3, mstari wa 12, akizungumzia viongozi wafisadi.

Kwa hivyo, kwa sababu yenu, Sayuni italimwa kama shamba, Yerusalemu itakuwa rundo la magofu, na mlima wa nyumba utakuwa kimo cha msitu. Baada ya kuanguka kwa ufalme wa kaskazini mwaka wa 722, Mika aliwaonya watu wa kusini, tazama, mmeepuka na kuepuka hukumu hii ambayo imewaangukia nyumba ya Israeli, lakini msifikiri kwamba mmetoka msituni. Hukumu ile ile iliyokuja kaskazini pia inakuja kusini.

Kumbuka kwamba Ahazi, mmoja wa wafalme wasiomcha Mungu wa Yuda, anapokufa, anarithiwa na mwanawe Hezekia. Tofauti na tabia ya Ahazi isiyomcha

Mungu, Hezekia atakumbukwa kama mmoja wa wafalme wa Yuda waliomcha Mungu zaidi. Kwa kweli, katika kitabu cha Wafalme, kitabu cha Wafalme kitazungumzia wafalme watatu kutoka nyumba ya Daudi ambao hawakuwa na kifani katika sifa na sifa fulani nzuri.

Sulemani, hakukuwa na mtu kama yeye kwa upande wa hekima yake. Kwa Hezekia, hakukuwa na mtu kama yeye kwa upande wa imani yake. Kwa kuzingatia kile tunachomwona Hezekia akipitia hapa kwa dakika chache tu, tutaelewa kwa nini hiyo ni kweli.

Mfalme mwingine asiye na kifani ni Mfalme Yosia. Hakukuwa na mtu kama yeye katika suala la uaminifu na utiifu wake kwa amri ambazo Mungu alikuwa ametoa. Lakini mgogoro huu umefika kusini.

Kumbuka, chini ya Ahazi, Yuda ni mtumwa wa Ashuru. Lakini Hezekia anapoingia kwenye kiti cha enzi, anaamua na kufanya uamuzi, na ina athari kubwa katika utawala wake kwamba hatasalimu amri kwa Waashuri kama vile baba yake alivyosalimu amri. Sasa, sehemu ya hili ni ya kisiasa tu.

Hataki kuishi chini ya utawala wa Waashuri. Lakini pia kuna imani ya kidini na uaminifu kwa Bwana unaosababisha wazo hili kwamba anataka watu wa Mungu wawe huru na sio chini ya ushawishi wa Waashuri wapagani. Wakati wa kifo cha Sargoni, mfalme wa Ashuru, katika mwaka wa 705, Hezekia anaona fursa yake.

Anaona fursa hiyo. Ametafuta fursa ya kupindua udhibiti wa Waashuru juu ya Yuda. Kama ilivyotokea mara nyingi kwa watumwa wakati mkuu na mfalme walipokufa, Hezekia alitumia hii kama fursa ya kuasi dhidi ya Waashuru na kuacha kulipa kodi. Tena, upande mzuri wa hili ni kwamba anataka kuwarudisha watu kwa Mungu.

Wakati mwingine, upande hasi utakaotokana na hili ni kwamba Hezekia atajaribiwa kutegemea rasilimali za kijeshi, jeshi lake, mipango yake ya kisiasa, na aina hiyo ya kitu. Mapambano hayo yataendelea katika maisha ya Hezekia licha ya ukweli kwamba alikuwa mtu ambaye hatimaye anamtumaini Mungu. Huo haukuwa uamuzi rahisi kufanya.

Sasa, kutokana na kukataa kwake kulipa kodi kutokana na uasi wake dhidi ya Waashuri, mfalme wa Ashuru anayemrithi Sargoni wa Pili, Senakeribu, atajibu uasi huo. Hatimaye, ataivamia nchi ya Yuda ili kujaribu kumtia Hezekia chini ya udhibiti wake. Kumbukumbu za Waashuri zitatambia kwamba katika uvamizi huu, Senakeribu aliteka miji 46 ndani ya nchi ya Yuda, na anasema, Nilimnasa Hezekia kama ndege kwenye kizimba.

Hilo ndilo hasa nabii Isaya analozungumzia katika Isaya sura ya 1. Hilo ndilo eneo na muktadha wa mwanzo na sehemu muhimu za huduma ya Isaya pia kwa sababu

itasema kwamba katika Isaya 1:8, binti Sayuni ameachwa kama kibanda katika shamba la mizabibu, kama nyumba ya wageni katika shamba la matango, kama mji uliozingirwa. Kwa hivyo, miji 46 ilitekwa Yuda. Yerusalemu imeachwa imesimama lakini ufalme wa Yuda uko katika shida kubwa wakati huu kwa sababu ya nguvu na nguvu kubwa ya jeshi la Ashuru.

Mojawapo ya miji 46 ambayo Senakeribu na majeshi yake hatimaye waliitaka baada ya kuzingirwa sana ilikuwa mji wa Lakishi, ambao ni mji uliokuwa kama maili 25 au 30 kusini-magharibi mwa Yerusalemu. Ulikuwa ngome muhimu ya kijeshi au ngome ambayo iliundwa kulinda Yerusalemu kutokana na majeshi ya adui ambayo yangetembea kando ya pwani na kisha kuvamia ndani ya nchi. Lakishi ilipoanguka, huo ulikuwa ufanisi mkubwa wa kijeshi kwa Senakeribu na jeshi la Ashuru.

Baada ya uvamizi huu kuisha, Senakeribu alirudi kwenye jumba lake la kifalme na kupamba kuta za jumba hilo kwa michoro inayoakisi mambo tofauti alipoteka mji wa Lakishi. Hili lilikuwa jambo kubwa. Lakini pia lilikuwa jambo kubwa kwa usalama wa Yerusalemu kwa sababu hii ilimaanisha kwamba sasa Yerusalemu yenyewe ilikuwa wazi na hatarini kushambuliwa na Waashuri.

Hapo awali, Senakeribu alikuwa amemtaka Hezekia amtoe heshima kama njia ya kupunguza shinikizo na kukomesha uvamizi huu. Hata hivyo, Hezekia anapotoa heshima, na ni vigumu kidogo kujua baadhi ya maendeleo ya matukio ya kihistoria hapa, na kwa nini haya yote yanatokea, inaonekana kwamba Senakeribu anabadilisha mawazo yake. Baadhi ya watu wameona uvamizi mbili tofauti wa Senakeribu.

Wengine wamesema kwamba Hezekia alitoa heshima ili kumlipa, na kisha Senakeribu anaamua kuvamia hata hivyo. Hatujui hasa mwendelezo wa mfuatano wa matukio, lakini kwa sababu fulani, Senakeribu anabadilisha mawazo yake na kuamua kushinda mji wa Yerusalemu pia. Jeshi la Ashuru linashuka.

Wanazunguka mji wa Yerusalemu. Zaidi ya wanajeshi 180,000 wako hapo. Watauzingira Yerusalemu kama vile walivyozingira Lakishi.

Hili ni jambo zito kwa sababu wangeuzingira mji. Wangeuangamiza kwa njaa. Wangewanyima watu chakula na maji yao.

Kisha, hatimaye, baada ya yote kusemwa na kufanywa na kuuteka mji, wangewaua watu walioongoza upinzani au kuwaongoza watu kama wafungwa. Yerusalemu ilikuwa katika shida kubwa. Senakeribu anamtuma kamanda wake wa kijeshi, Rabshake wake, na anadai mji wa Yerusalemu usalimishe bila masharti kabisa.

Kamanda wa Ashuru anawadhihaki wanajeshi wanaohusika na ulinzi wa Yerusalemu na kusema, angalieni, msimsikilize Hezekia. Msiendeleee na upinzani huu dhidi yetu. Hamtafanikiwa.

Hatimaye, mtakufa kwa njaa. Mtashushwa hadi mkawa wa kula watu. Ninyi ndio mtakaolazimika kupitia mateso ya kuzingirwa huku.

Msimruhusu Hezekia awadanganye. Kitheolojia, wanajisifu kwa kiburi, na wanasema, msifikiri kwamba Mungu wa Israeli au Mungu wa Yerusalemu atawalinda. Sanamu na sanamu na miungu yote ya watu hawa wengine ambao tumewashinda haijaweza kutupinga.

Hawajapinga nguvu za miungu ya Ashuru. Sanamu ya Samaria haikuwalinda. Usifikiri kwamba mungu wako au sanamu yako au sanamu zako zitakulinda pia.

Kwa hivyo, katika hatua hii ya shida hii, katika shida hii, Hezekia yuko mahali ambapo hana chaguzi zingine nyingi sana. Hezekia anafanya uchaguzi wa kujitupa kwa Mungu na rehema za Mungu na msaada wa Mungu. Mtu huyu ambaye amepambana kati ya kufuata ushauri wa washauri wake wa kijeshi na kufuata mielekeo ya mipango yake ya kijeshi anaamua, na anafanya uamuzi mzuri hapa, uamuzi sahihi ambao tunaweza kufanya kila wakati, kikamilifu na kikamilifu na kumtegemea Bwana pekee.

Hezekia anafanya jambo muhimu sana hapa. Anachukua barua, barua ya kidiplomasia ambayo imetoka kwa Waashuri wakimtaka ajisalimishie, wakimdhihaki Mungu, wakimkufuru Mungu, na kuipeleka barua hiyo kwenye hekalu la Yerusalemu, na kumimina moyo wake kwa Mungu katika maombi, na kuiweka barua hiyo mbele ya Mungu na kusema, Bwana, nataka uisome hii. Nataka utambue na uangalie kile ambacho mfalme wa Ashuru amesema.

Amekufuru. Amesema kwamba miungu yake ni mikubwa kuliko wewe. Amesema kwamba huwezi kuwalinda watu wako.

Bwana, tumezungukwa na adui huyu, na tunahitaji msaada wako. Na katika kujibu sala hiyo na katika kujibu tendo hili la imani, ambalo linatofautiana kwa njia muhimu na jinsi baba yake alivyosalimu amri na kukataa kumwamini Bwana, Mungu anaahidi kuwaokoa watu. Na tofauti hiyo kati ya ukosefu wa imani wa Ahazi na imani na imani ya Hezekia kwamba Mungu angemwoko na kumwoko katikati ya mgogoro ni sehemu kubwa ya kitabu cha Isaya.

Sehemu mbili za masimulizi zinazopatikana katika kitabu cha Isaya, katika Isaya sura ya 7 na 8, hadithi ya ukosefu wa imani wa Ahazi, Isaya sura ya 36 hadi 39, na imani ya mwisho ya Hezekia kwa Mungu licha ya ukweli kwamba alifanya makosa pia na mara nyingi alijaribu kujiingiza katika muungano wa kijeshi. Hezekia, tofauti na baba yake,

hatimaye anamtumaini Mungu. Isaya alikuwa nabii aliyemshauri na ambaye hatimaye alimshauri wakati huu wa shida.

Kwa sababu ya imani ya Hezekia, Bwana anamwambia kupitia Isaya, Waashuri hawatauteka mji huu. Hawatauteka Yerusalemu. Sitaruhusu hili litokee.

Hawatarusha mshale hata mmoja mjini. Hadithi inasema kwamba katikati ya usiku, malaika wa jeshi anatoka na kuharibu na kua jeshi la Ashuru. Tena, bila watu wa Israeli kulazimika kujilinda au kulazimika kulinda jiji.

Senakeribu anarudi kwenye farasi wake, anarudi katika nchi yake ya asili, na hatimaye, miaka kadhaa baadaye, anauawa na wanawe mwenyewe katika hekalu la Mungu wake. Kwa hivyo, Mungu aliweza kuwalinda watu wake na kuwaokoa. Alifanya hivyo kwa sababu ya imani ya Hezekia.

Wasomi wakosoaji mara nyingi wataangalia hadithi hii ya malaika wa Bwana akiharibu jeshi la Ashuru na wataona hii kama jambo ambalo lilikuwa la hadithi tu. Lakini chochote kilichotokea hapa, tunajua ukweli huu. Senakeribu hakuteka mji wa Yerusalemu na kwa sababu ya imani ya Hezekia, mji wa Yerusalemu uliokolewa.

Kwa hivyo, tunaangalia hilo na tunasema, wow, Isaya alikuwa na jukumu muhimu katika kulinda na kusaidia taifa la Yuda kuokolewa kutokana na uharibifu na hukumu iliyokuja juu ya ufalme wa kaskazini. Isaya alitekeleza jukumu muhimu. Isaya, kama nabii, alikuwa mtu wa ndani ambaye aliweza kupata familia ya kifalme.

Mila inatuambia kwamba hata alikuwa na uhusiano wa nyumba ya Daudi. Kwa hivyo, yeye ni mtu wa ndani. Hezekia anapohitaji ushauri wa kiroho, Isaya ndiye mtu ambaye atawasiliana naye.

Kwa upande mwingine, nabii Mika, ambaye anahudumu wakati huu, yeye ni mfano halisi wa mtu wa nje. Badala ya kualikwa kumshauri mfalme katika jumba la kifalme, nadhani Mika anahubiri ujumbe wake mwingi katika mitaa ya Yerusalemu. Yeye ni mhubiri wa mashambani kutoka Moresheth-Gathi.

Hana uhusiano na familia ya kifalme kama Isaya alivyokuwa nayo. Hata hivyo, hili ndilo jambo la kuvutia. Katika karne iliyofuata, watu wa Yuda na Yeremia mwenyewe wanapoangalia historia ya kile kilichotokea na sababu za kwa nini Yerusalemu na Yuda hatimaye ziliokolewa kutokana na hukumu ya Mungu tofauti na ufalme wa kaskazini, hawatazingatia hasa huduma ya Isaya na ushauri aliompa Hezekia.

Watazungumzia kuhusu mahubiri ya Mika na athari ya kiroho ambayo mahubiri ya Mika yalikuwa nayo kwa Mfalme Hezekia. Ningependa tuangalie hilo katika Yeremia sura ya 26. Kumbuka, Mika, alikuwa akihubiri ujumbe huu usiokoma uliosema Yerusalemu itavamiwa; itaharibiwa kabisa.

Hata mlima wa hekalu utakuwa kitu zaidi ya rundo la vifusi baada ya hukumu ya Mungu kukamilika. Jeshi la Ashuru lilipokuwa limezunguka jiji, haikuwa vigumu kuelewa kile Mika alikuwa akihubiri na kile Mika alikuwa akizungumzia. Licha ya ukweli kwamba Mika alikuwa mgeni na licha ya ukweli kwamba hatuna kumbukumbu za kihistoria kwamba aliwahi kualikwa kwenye jumba la kifalme au kwamba aliwahi kuwasiliana moja kwa moja na Hezekia, wakati nabii Yeria na watu wa Yuda katika karne inayofuata wanapoangalia nyuma kwa nini Mungu aliiokea Yuda kutokana na uharibifu na uhamisho wakati huu, watakumbuka mahubiri ya Hezekia.

Katika sura ya 26, Yeria anaenda hekaluni, anahubiri mahubiri yake hekaluni, anawaonya watu, na kusema, tazama, Mungu yuko karibu kuiharibu Yerusalemu. Msidhani kwamba hekalu litakulinda. Kumbuka alichofanya huko Shilo na jinsi alivyoharibu mji ambao ulikuwa makao yake patakatifu hapo.

Mungu atakufanyia vivyo hivyo usipobadilisha njia zako. Kwa sababu hiyo, watu watawataka makuhani, viongozi, manabii watakaosikia ujumbe huu, nao watataka Yeria auawe. Na si wazo tu kwamba ujumbe wa Yeria haupendwi kwao.

Sehemu ya tatizo ni kwamba wanamtazama Yeria kama nabii wa uongo kwa sababu nabii yeyote wa kweli wa Mungu angewezaje kutohibitisha kwamba Bwana aliishi Yerusalemu na kwamba angelinda mji wake? Na huenda hata waliangalia nyuma kile kilichotokea mwaka wa 701 wakati Mungu alipoikomboza Yerusalemu kutoka kwa Waashuri na kusema, tazama, Mungu analiiokea na kulilinda mji wake. Ukituambia kuhusu uharibifu unaowezekana wa hekalu, lazima uwe nabii wa uongo, na unastahili kufa. Yeria anasema, tazama, unaweza kufanya chochote unachotaka nami, lakini kumbuka tu kwamba ukiniua, nimekuambia tu kile ambacho Mungu ameniambia nikuambie, na ukiniua, utakuwa unajiletea damu isiyo na hatia.

Katika hatua fulani katika mjadala na majadiliano na matukio yanayoendelea, kuna baadhi ya watu wanaosimama ambao ni viongozi katika nchi, na inasema katika sura ya 26 mstari wa 16, kisha maafisa na watu wote wakawaambia makuhani na manabii, mtu huyu hastahili hukumu ya kifo kwa maana amesema nasi kwa jina la Bwana Mungu wetu. Wanathibitisha, hatuwezi kumuua mtu huyu. Ametuambia neno la Mungu.

Yeye ni msemaji wa kweli wa Mungu. Na ili kutoa hoja yao na kuthibitisha hoja yao, nabii wanayemkumbuka ni nabii Mika. Na kisha inasema, baadhi ya wazee wa nchi wakasimama na kusema na watu wote waliokusanyika wakisema, Mika wa Moreshethi alitabiri siku za Hezekia, mfalme wa Yuda, na kuwaambia watu wote wa Yuda, Bwana wa majeshi asema hivi, Sayuni italimwa kama shamba, Yerusalemu utakuwa rundo la magofu, na mlima wa nyumba utakuwa kilele cha msitu.

Sasa, kama ningekufanyia jaribio sasa hivi na kukuuliza marejeleo hayo yanatoka wapi, natumaini ungekumbuka. Ni Mika, sura ya 3, mstari wa 12. Kwa hivyo huo ni ujumbe.

Na kama ilivyokuwa kwa Yona, ni ujumbe wa aina ya hukumu isiyo na masharti. Yona anawaambia Ninawi, siku 40 na Ninawi itapinduliwa. Lakini kumbuka, watu walitubu, na Mungu akaghairi.

Kwa hivyo, kuna aina hii ya ujumbe wa hukumu usio na masharti. Mika hasemi, tazama, Sayuni italimwa kama shamba na mlima wa hekalu utafanywa kuwa rundo la vifusi, isipokuwa utubu na kupata mambo sawa na Mungu. Lakini tena, sehemu ya unabii katika Israeli na Yuda ilikuwa ni utambuzi huu kwamba hata nabii anapotoa kauli hizi kamili za hukumu, daima kuna uwezekano kwamba Mungu atatubu na kubadilisha mawazo yake.

Na hivyo ndivyo inavyotokea katika huduma ya Mika. Kwa hivyo, wazee hawa wanaendelea, na wanaendelea, na wanasema, sawa, sasa huo ulikuwa ujumbe wa Mika. Sasa hebu tufikirie kuhusu jibu la Hezekia.

Je, Hezekia, mfalme wa Yuda na Yuda wote, walimwua? Je, hakumcha Bwana na kuomba kibali cha Mungu, wala Bwana hakughairi mabaya aliyoyatamka juu yao? Lakini tuko karibu kuleta maafa makubwa juu yetu wenyewe. Kwa hivyo, wanasema, hebu turudi. Tukumbuke Mika alihubiri ujumbe huu, na Hezekia alisikiliza kile nabii alisema, naye akatubu; akawa sawa na Mungu.

Na kwa hivyo, kwa maana halisi, ilikuwa mahubiri ya Mika, pamoja na mahubiri ya Isaya, ambayo yalichukua jukumu kubwa katika kuiokoa Yuda kutokana na uharibifu na uhamisho uliokuja juu ya ufalme wa Kaskazini katika karne ya nane KK. Kwa hivyo, tunahitaji kuwa waangalifu kuhusu matumizi yetu ya neno nabii mdogo. Tukitumia neno hilo kufikiria kwamba, kwa njia fulani, manabii hawa ni wadogo kuliko manabii wakuu kama Isaya, Ezekieli, na Yereimia.

Hapa kuna mfano dhahiri ambapo machoni pa Mungu, huduma ya mmoja ilikuwa muhimu na muhimu kama huduma ya mwingine. Na nadhani ni faraja kubwa. Ni mfano mzuri wa ukweli kwamba Mungu huwainua manabii hawa kutoka kila aina ya hali na mazingira tofauti na malezi na mazingira.

Na Mungu anaweza kuwatumia kwa njia kubwa popote wanapotoka. Isaya ni mtu wa ndani ambaye ana ufikiaji wa mfalme na ikulu na tunamwona akiingiliana huko. Sio lazima tuone hilo kwa Mika, lakini wote wawili wanatumiwa na Mungu.

Na nadhani wakati mwingine tunapoangalia huduma, tunaona watu katika utamaduni wetu, katika ulimwengu wa kiinjili, ni wachungaji muhimu, wanachunga makanisa makubwa, wanaandika vitabu, ni watu wanaoshauriwa na vyombo vya

habari, wamefanya kazi kubwa kwa ajili ya Mungu, na Mungu amebariki huduma zao mara nyingi kwa njia muhimu sana. Lakini moja ya mambo ambayo tunapaswa kukumbuka ni kwamba kwa upande wa alama za Mungu, wakati mwingine watu ambao wameleta athari kubwa kwa utamaduni au ulimwengu wanaweza wasiwe watu tunaowatambua au kuwaona wakiwa mstari wa mbele kila wakati. Kunaweza kuwa na wachungaji waaminifu na wamishonari na wanafunzi na watu wanaohudumu katika vyuo vikuu na kuwafikia wanafunzi au watu wanaoanzisha makanisa katika sehemu za dunia ambazo hatujawahi kusikia kuzihusu.

Watu hao wanaweza kuchukua jukumu muhimu katika ufalme kama watu walio mstari wa mbele, na kwamba tunajua kupitia vyombo vya habari au kupitia makanisa yao makubwa alama ya Mungu si sawa na yetu. Kwa hivyo, tuna huduma ya nabii Mika na Mika ikiwaonya watu kuhusu hukumu iliyokuwa ikija ilikuwa jambo muhimu katika kuokolewa kwa taifa la Yuda. Sasa, tunapojiandaa kukiangalia kitabu na kupitia kitabu tena, tukijaribu kuelewa muundo wa kitabu hiki na jinsi kilivyowekwa pamoja, si rahisi kila wakati kwetu kufanya hivyo kama wasomaji wa kisasa.

Kwa hivyo, ningependa kuzungumzia muundo wa Mika na jinsi kitabu hiki kilivyopangwa. Kama tulivyoona katika kitabu cha Hosea na kama tunavyoona katika vitabu vingi vya unabii, mbadiliko kati ya jumbe za nabii za hukumu na wokovu ni jambo muhimu linalotusaidia kuelewa jinsi kitabu kilivyopangwa. Sasa, kuna majadiliano mengi.

Kuna maoni mengi mbadala kuhusu kitabu cha Mika. Nitajaribu kutupa moja rahisi sana hapa ambayo nadhani imenisaidia kuelewa kitabu hiki. Tuna sehemu kuu tatu za kitabu ambazo zote zinatambuliwa na agizo lililotolewa mwanzoni mwa sehemu hizi la kusikia neno la Bwana.

Kwa mfano, katika sura ya 1, mstari wa 2, sikilizeni enyi watu, nyote, sikilizeni duniani na vyote vilivyomo. Kwa hivyo, Mika aliita ulimwengu wote kusikiliza ujumbe. Sura ya 3, mstari wa 1, nilisema, sikilizeni enyi vichwa vya Yakobo na watawala wa nyumba ya Israeli.

Na kisha katika sura ya 6, kuna sikia Bwana anasema nini, inuka na utetee kesi yako mbele ya milima. Kwa hivyo, wito huu wa kusikia neno la unabii, ukisisitiza umuhimu wa ujumbe, ni kifaa cha kimuundo ambacho nadhani kinatusaidia kuona sehemu hizi tatu kuu. Muundo ninaoufunua na kuuendeleza hapa ni ule ambao Leslie Allen anatoa katika kitabu chake katika New International Commentary on Mika.

Unaweza kuangalia hili kwa undani zaidi ikiwa unataka kuona hilo. Kinachotokea tunapolinganisha sehemu hizi tatu ni kwamba kila sehemu ina ujumbe wa hukumu unaofuatwa na neno la wokovu. Na kwa hivyo, tunalo hilo katika sura ya 1 na 2, 3 hadi 5, na 6 hadi 7. Sasa, katika sehemu ya kwanza, tuna ujumbe mpana wa hukumu.

Na kisha tuna ujumbe huu mfupi sana kwamba Mungu atabadilisha hilo, sura ya 2, mistari ya 12 hadi 13. Haya ndiyo yatakayotokea baada ya hukumu kwisha. Hakika nitawakusanya ninyi nyote, Ee Yakobo, nami nitawakusanya mabaki ya Israeli.

Nitawaweka pamoja kama kondoo zizini, kama kundi la kondoo malishoni, kundi kubwa la watu wenye kelele. Yeye anayefungua uwazi atawatangulia. Wanapenya na kupita lango linalotoka humo.

Mfalme wao atapita mbele yao, Bwana akiwaongoza. Kwa hiyo atawakusanya watu tena, na kuwarudisha baada ya uhamisho kama kundi la kondoo.

Watakuwa wengi kwa idadi, na watakuwa na mfalme. Mungu ataleta hukumu, lakini Mungu atabadilisha hukumu hiyo. Katika sehemu ya tatu ya kitabu, kimsingi tuna kitu kile kile.

Tuna ujumbe mrefu na mpana wa hukumu unaoanzia sura ya 6, mistari wa 1 hadi sura ya 7, mistari wa 7. Hata hivyo, mwishoni mwa sehemu hiyo, tuna ahadi ya mwisho ya wokovu. Mika anasema katika sura ya 7, mistari wa 7, Lakini mimi nitamtazama Bwana. Nitamngojea Mungu wa wokovu wangu, na Mungu wangu atanisikia.

Usifurahi juu yangu, Ee adui yangu; niangukapo, nitasimama tena; niketipo gizani, Bwana atakuwa nuru kwangu.

Na hivyo, Bwana hatimaye atawatetea na kuwaokoa watu wake. Bwana ataleta mabadiliko ya hali ya sasa ya Yuda. Badala ya Yuda na Israeli kuwa ndio wanaoibishwa, maadui waliowashinda na kuwatiisha Israeli ndio watakoaibishwa.

Kwa hivyo, katika sehemu ya kwanza ya kitabu, sura ya 1 na ya 2, kuna ujumbe mrefu wa hukumu na ujumbe mfupi wa wokovu. Jambo lile lile liko katika sehemu ya tatu ya kitabu: ujumbe mrefu wa hukumu na ujumbe mfupi wa wokovu. Kisha katikati ya kitabu, tena, tuna mseto huu kati ya hukumu na wokovu.

Hata hivyo, katikati ya kitabu, ambapo nadhani ni mahali ambapo, kwa upande wa muundo, tunapaswa kuzingatia kile tulicho nacho, hapo ndipo tuna ujumbe mfupi wa hukumu. Na kisha tuna ahadi ndefu na iliyopanuliwa ya wokovu. Ahadi mbili muhimu na muhimu zaidi, si tu katika kitabu cha Mika, bali katika fasihi zote za kinabii za Agano la Kale, zinapatikana hapa kwa sababu tuna picha yenye nguvu na nzuri, taswira ya wokovu ya utukufu wa siku zijazo, amani, na haki itakayotawala Sayuni, sura ya 4 mistari wa 1 hadi 6. Pia tuna unabii muhimu na muhimu wa kimasihi katika sura ya 5 ya Mika, mistari wa 2. Na hivyo katika kifungu hiki katika Mika sura ya 4, itakuwa katika siku za mwisho kwamba mlima wa nyumba ya Bwana utawekwa imara juu ya milima, nao utainuliwa juu ya vilima, na watu wataiminika kwake.

Na mataifa mengi yatakuja na kusema, Njooi, twende mlimani kwa Bwana, na nyumbani kwa Mungu wa Yakobo. Na hivyo, katika siku zijazo, badala ya mataifa kuja Sayuni kuishambulia na kuishambulia, na kuiharibu mji, watakuja, na watakuja kujifunza njia za Bwana, kumwabudu na kumheshimu. Na Mungu atatawala juu ya mataifa.

Watafua panga zao kuwa majembe. Na huu utakuwa ufalme ambapo kuna amani ya ajabu. Ni mabadiliko ya kile kinachoendelea sasa.

Pia kutakuwa na mfalme atakayetawala Israeli na Israeli yote, falme za kaskazini na kusini ambazo zimeunganishwa tena. Na katika sura ya 5, mstari wa 2, wewe, Ee Bethlehemu Efrata, uliye mdogo sana kuwa miongoni mwa koo za Yuda, kutoka kwako atanitokea mmoja atakayekuwa mtawala katika Israeli, ambaye matokeo yake yamekuwa tangu zamani za kale, tangu siku za kale. Naye ndiye atakayewaongoza watu.

Yeye ndiye atakayeleta ufalme huu wa amani. Kwa hivyo, katikati ya kitabu, badala ya kuwa na ujumbe mrefu wa hali ya sasa na uhamisho na hukumu ambayo Mungu ataleta dhidi yao, kuna ahadi iliyopanuliwa ya wokovu. Na katikati ya kitabu hiki, na katikati hapa, hiki ndicho kitakuwa kipaumbele chetu.

Kwamba Mungu hatimaye atabadilisha hali hizi na hali hizi. Sasa, tunapoangalia sehemu hizi tatu za hukumu na wokovu, tutakachogundua ni kwamba nabii anapohama kutoka hukumu hadi wokovu, moja ya mambo yanayotokea katika mambo haya yote ni kwamba wokovu si ahadi ya jumla ya baraka na ukombozi wa siku zijazo, lakini wokovu wa siku zijazo utabadilisha moja kwa moja hali za hukumu ambazo zimeelezwa katika sehemu iliyotangulia ya sehemu hiyo. Kwa hivyo, katika sura ya 1, mstari wa 1, hadi sura ya 2, mstari wa 10, kutakuwa na uvamizi wa Ashuru.

Kutakuwa na shambulio. Litatokea Samaria. Litatokea Yerusalemu.

Lakini katika sura ya 2, mistari ya 12 hadi 13, Mungu atawarudisha waliohamishwa, nao watakuwa kama kundi kubwa lenye kelele ambalo litapita mbele za Bwana. Linabadilisha moja kwa moja hali ya uhamisho. Jambo hilo hilo liko katika unabii huu mrefu na kifungu kirefu cha tumaini la mustakabali wa Israeli katikati ya kitabu.

Katika sura ya 3, mstari wa 12, Sayuni italimwa kama shamba, Yerusalemu itakuwa rundo la magofu, na mlima wa nyumba utakuwa kimo cha msitu. Mlima wa Bwana utashushwa. Hautakuwa kitu ila kimo cha msitu.

Itakuwa mahali pakavu, palipoachwa. Tuna mabadiliko ya moja kwa moja ya hilo katika sura ya 4, mstari wa 1 na 2. Mlima wa nyumba ya Bwana utakuwa mlima mrefu zaidi duniani. Sijui kama tunazungumzia kitu halisi hapa ambapo Mlima Sayuni utakuwa kama Mlima Everest, lakini ni njia ya kishairi ya kuelezea utukufu na

umuhimu na umuhimu ambao Yerusalemu itakuwa nao kwa sababu itakuwa kitovu cha ufalme wa Mungu.

Kubomolewa kwa Yerusalemu na kushushwa kwa Mlima wa Hekalu katika sura ya 3, mstari wa 12, kunabadilishwa moja kwa moja na kuinuliwa kwa Mlima wa Hekalu katika sura ya 4. Uongozi mbovu katika sura ya 3 unaoleta hukumu hii utabadilishwa na Daudi mpya ambaye atarejesha nasaba ya Daudi. Mungu hawaokoi tu watu wake, na anabadilisha moja kwa moja masharti ya hukumu na uhamisho. Na kisha tena, tunapoelekea sehemu ya tatu ya kitabu, tena, wokovu ambao Mungu huleta unabadilisha moja kwa moja na kupindua hukumu ambayo watu watapata.

Katika sehemu ya kwanza ya sura ya 7, nabii anasema: Ole wangu, kwa maana nimekuwa kama matunda ya kiangazi yanapokusanywa, kama zabibu zinavyokusanywa. Hakuna kishada cha kula, hakuna tini mbivu inayotamaniwa na roho yangu. Wacha Mungu wameangamia kutoka duniani, wala hakuna mtu mnyofu katika wanadamu, nao wote hungoja kwa damu, na kutenda jeuri na dhuluma.

Nabii anaomboleza hali ya Yerusalemu na Yuda kwa sasa. Ole wangu kwa sababu Yerusalemu imekuwa kama kichaka cha zabibu kisicho na matunda. Hatimaye Yerusalemu itaangamizwa kabisa.

Zaidi ya hayo, hakuna watu wenye haki katika nchi. Kuna sauti ya maombolezo katika sehemu ya kwanza ya sura ya 7. Hata hivyo, katika sura ya 8, ujumbe unapoanza kugeuka kuwa furaha na shangwe na sherehe, Usifurahi juu yangu, Ee adui yangu. Kwa hivyo, maombolezo katika sehemu ya kwanza ya sura ya 7 yanageuzwa kuwa furaha katika sehemu ya pili ya sura ya 7. Kwa hivyo, kuna muundo thabiti hapa, sio tu ambapo sehemu hizi tatu huhama kutoka hukumu hadi wokovu, lakini kuna njia maalum ambazo ahadi za wokovu hubadilisha moja kwa moja na kugeuza hali ya uhamisho.

Jambo moja la mwisho la kutaja kuhusu muundo huu. Katika kila moja ya ahadi hizi za wokovu, neno muhimu linalopatikana hapo ni neno mabaki. Katika sura ya 2, mstari wa 12, tuna kauli kuhusu mabaki ambayo Mungu atawapa na kuwakomboa watu wake.

Hakika nitawakusanya ninyi nyote, Ee Yakobo, nitawakusanya mabaki ya Israeli. Neno mabaki linamaanisha tu walionusurika, mabaki. Neno mabaki hutoa tumaini kwa sababu hiyo ina maana kwamba watu wa Mungu hawataangamizwa kabisa katika hukumu hii.

Sura ya 4, mstari wa 7 inasema hivi, Na wale waliolemaa, waliojeruhiwa, walioumizwa, na walioumizwa, na walioumizwa, na waliohamishwa, nitawafanya kuwa mabaki, na wale waliotupilia mbali taifa lenye nguvu, naye Bwana atawatawala katika Mlima Sayuni tangu sasa na hata milele. Na hivyo, wamefanywa kuwa vilema,

vilema, waliojeruhiwa, na dhaifu na uhamisho. Hatimaye watakuwa mabaki na taifa kubwa Bwana atakapowaokoa.

Sura ya 5, mstari wa 7 na 8, Ndipo mabaki ya Yakobo yatakuwa kati ya kabila nyingi, kama umande utokao kwa Bwana, kama manyunyu kwenye nyasi, ambayo hayakawii kwa mwanadamu, wala hayawangoji wanadamu. Na mabaki ya Yakobo yatakuwa kati ya mataifa, kati ya kabila nyingi, kama simba kati ya wanyama wa msituni, kama simba mwana-simba kati ya makundi ya kondoo. Na hivyo, taifa hili dhaifu ambalo limeharibiwa na maadui zake, ambalo limewekwa chini ya kidole gumba cha Waashuri, na ambalo hupitia vitisho vyote vya vita, hatimaye watakuwa taifa kubwa na lenye nguvu tena Mungu anapotimiza ahadi zake za agano kwa watu wa Israeli.

Hatimaye, katika sehemu ya mwisho ya kitabu, tuna matumizi ya mwisho ya neno mabaki. Inasema hapo, Katika siku hiyo watakuja kutoka miji ya Misri na kutoka Misri hadi mto, kutoka bahari hadi bahari, kutoka mlima hadi mlima, na Bwana atawabariki, naye Bwana atawajenga mabaki ya Israeli. Na kwa hivyo, kuna mkazo kwa mabaki watakaotoka katika hili. Na kwa kweli, mahali ambapo tuna matumizi ya mwisho ya neno mabaki ni katika sura ya saba, mstari wa 18.

Ni nani Mungu kama wewe, mwenye kusamehe uovu, na kuachilia makosa kwa ajili ya mabaki ya urithi wake? Sasa, Mika alipozungumza kuhusu mabaki na Mika alipozungumza kuhusu manusura wao, haikupunguza uzito au ukali wa ujumbe wake, lakini ilituahidi, na iliwaahidi watu wa Mungu kwamba baada ya wakati huu wa hukumu, kutakuwa na wakati wa wokovu. Ujumbe wa agano wa manabii ulikuwa kwamba Mungu angeleta hukumu dhidi yao na kwamba hukumu itachukua umbo la kushindwa kijeshi na uhamisho wakati hakukuwa na toba. Lakini hata muundo wa kitabu cha Mika, sehemu hizi tatu ambapo kuna hukumu na wokovu na ahadi maalum kwamba Mungu angewarejesha mabaki, inatukumbusha ukweli kwamba Mungu alikuwa mwaminifu kwa watu wake.

Mungu angetimiza ahadi zake na siku moja Mungu hatimaye angewarejesha na kuwafanya tena kuwa taifa kubwa. Tutaona tunapojifunza kitabu cha Mika, hukumu ya Mungu anapoleta hukumu ya uhamisho, uvamizi wa Ashuru, lakini pia tumaini la ajabu na ahadi ambayo Bwana anawapa watu kulingana na uaminifu wake wa agano kwao.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 19, Mika Utangulizi na Muundo.